

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.003.01.2016

P/16/085

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław

T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50

lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/085 – Funkcjonowanie policyjnych izb dziecka.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu.
Kontrolerzy	1. Lech J. Kowalczyk – doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 98297 z dnia 24 lutego 2016 r. 2. Jerzy Skowroński – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 98298 z dnia 24 lutego 2016 r. 3. Mirosław Perłowski – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 98299 z dnia 24 lutego 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-6)
Jednostka kontrolowana	Komenda Wojewódzka Policji we Wrocławiu (dalej: „KWP we Wrocławiu”), ul. Podwale 31-33, 50-040 Wrocław.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Inspektor Arkadiusz Golanowski – Komendant Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu (dalej: „Komendant Wojewódzki”)¹. (dowód: akta kontroli str. 7-11)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia², że w latach 2013-2015 w policyjnych izbach dziecka (dalej również: „PID” lub „Izba”), podległych KWP we Wrocławiu, na ogół przestrzegano praw nieletnich, a wdrażane rozwiązania organizacyjno-finansowe nie ograniczały możliwości umieszczenia w nich nieletnich oraz zmierzały do poprawy warunków panujących w tych placówkach.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Powyższą ocenę uzasadnia m.in.:

- przestrzeganie – wynikających z obowiązujących przepisów prawnych, a także zaleceń i rekomendacji – praw nieletnich umieszczonych w PID we Wrocławiu, za wyjątkiem jednego przypadku przekroczenia czasu pobytu w niej nieletniego. Nie stwierdzono działań lub zaniechań, mających negatywny wpływ m.in. na informowanie nieletnich o przysługujących im prawach i ciężących obowiązkach, stosowany system kar i nagród; kontakty ze światem zewnętrznym (tj. rodzicami, opiekunem, obrońcą); poszanowanie prawa do intymności; pobyt na świeżym powietrzu; zapewnienie odpowiedniej odzieży i środków czystości, dostępność do zajęć wychowawczych;

¹ Zgodnie z ustawą z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2015 r., poz. 355 ze zm.), komendant wojewódzki jest organem administracji rządowej na obszarze województwa, działającym w imieniu wojewody w sprawach ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego, a także działający w imieniu własnym w sprawach: (1) wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo-śledczych i czynności z zakresu ścigania wykroczeń, (2) wydawania indywidualnych aktów administracyjnych, jeżeli ustawy tak stanowią.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Zgodnie z metodologią przeprowadzania kontroli P/16/085 przyjęto formę opisową formułowania ocen.

- prawidłowa organizacja i finansowanie PID. Nie stwierdzono, aby wydatki ponoszone na funkcjonowanie policyjnych izb dziecka były nielegalne, niecelowe i niegospodarne,
- prawidłowy nadzór nad funkcjonowaniem PID. Na każdym etapie zmian organizacyjno-strukturalnych dokonywano ich analizy, pod kątem wpływu na podniesienie efektywności wykorzystania policyjnych izb dziecka.

Ujawnione w toku kontroli NIK nieprawidłowości i uchybienia nie miały zasadniczego wpływu na przestrzeganie praw i obowiązków nieletnich umieszczonych w PID, i dotyczyły m.in.:

- stwierdzenia, że w jednym na 60 zbadanych przypadków, czas pobytu nieletniego w PID w Wałbrzychu wyniósł łącznie ponad 10 dni (241 godz. i 55 min.), wobec maksymalnie 8 dni, przewidzianych w art. 40 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o *postępowaniu w sprawach nieletnich*³ (dalej: „upn”),
- braków formalnych w dokumentacji przekazania dwóch nieletnich, naruszających § 19 pkt 3 i § 20 zarządzenia nr 134 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 października 2012 r. w *sprawie metod i form wykonywania zadań w policyjnej izbie dziecka*⁴ (dalej: *zarządzenie nr 134 Komendanta Głównego Policji*),
- niezgodności instalacji alarmowej PID we Wrocławiu z wymogami § 37 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r. w *sprawie pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoi przejściowych, tymczasowych pomieszczeń przejściowych i policyjnych izb dziecka, regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach, pokojach i izbach oraz sposobu postępowania z zapisami obrazu z tych pomieszczeń, pokoi i izb*⁵ (dalej: „*rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r.*”),
- niewypełnienia - wynikającego z § 3 *zarządzenia nr 134 Komendanta Głównego Policji* - obowiązku, polegającego na corocznym doskonaleniu zawodowym w zakresie metod i form pełnienia służby w policyjnej izbie dziecka, przez 12 z 14 funkcjonariuszy pełniących służbę w PID we Wrocławiu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przestrzeganie praw nieletnich umieszczonych w policyjnej izbie dziecka

1.1. Czas pobytu nieletnich w policyjnej izbie dziecka oraz podstawy umieszczenia

Opis stanu faktycznego

W latach 2013-2015 w PID w Wałbrzychu i we Wrocławiu zarejestrowano łącznie 2.288 nieletnich, z tego 651⁶ w Wałbrzychu oraz 1.637⁷ we Wrocławiu. Szczegółowe badania w zakresie czasu pobytu nieletnich, zapoznania ich z prawami i obowiązkami, podstaw ich umieszczenia, wydawania, przekazywania lub zwolnienia, przeprowadzono na próbie losowej 120 osób, obejmującej po 60 nieletnich umieszczonych w każdej z tych izb, w tym po 20 nieletnich z każdego

³ Dz. U. z 2014 r., poz. 382 ze zm.

⁴ Dz. Urz. KGP, poz. 59 ze zm.

⁵ Dz. U., poz. 638 ze zm.

⁶ 250 w 2013 r., 371 w 2014 r. oraz 30 w styczniu 2015 r.

⁷ 659 w 2013 r., 400 w 2014 r. oraz 578 w 2015 r.

roku objętego kontrolą. Na podstawie prowadzonej w obu tych Izbach dokumentacji⁸ stwierdzono, że:

- umieszczono w nich osoby, z których najmłodsze miało 13, a najstarsze 19 lat;
- umieszczono w nich: 48 nieletnich, co do których istniało uzasadnione podejrzenie, że popełnili czyn karalny i zachodziła uzasadniona obawa ukrycia się lub zatarcia śladu tego czynu (art. 32g § 1 *upn*), 53 nieletnich zatrzymanych w trakcie samowolnego pobytu poza schroniskiem dla nieletnich, młodzieżowym ośrodkiem wychowawczym, czy zakładem poprawczym (art. 32g § 9 *upn*), 15 nieletnich na czas uzasadnionej przerwy w konwoju albo w doprowadzeniu (art. 32h § 1 pkt 1 *upn*) oraz czterech nieletnich na polecenie sądu rodzinnego (art. 32h § 1 pkt 2 *upn*);
- czas pobytu nieletnich w PID mieścił się w przedziale od 4 godz. i 35 min. do 241 godz. i 55 min. i poza tym jednym, najdłuższym przypadkiem⁹, był krótszy od maksymalnego, ustalonego w *upn*.

(dowód: akta kontroli str. 159-164, 201-209)

W indywidualnych teczkach nieletnich nie gromadzono dokumentów odzwierciedlających historię zatrzymanego przed umieszczeniem go w PID, gdyż protokoły zatrzymań nie były wymagane do przyjęcia nieletniego do Izby na przerwę w konwoju. Czas w jakim nieletni, przed umieszczeniem go w PID w Wałbrzychu, był pod nadzorem Policji w 59 przypadkach (98%) mieścił w przedziale od 1 godz. i 00 min. do 8 godz. i 35 min. Natomiast w jednym przypadku czas ten wyniósł 104 godz. i 50 min¹⁰, przy czym PID we Wrocławiu nie dysponowała danymi, gdzie w tym czasie przebywał nieletni. Do PID we Wrocławiu nieletnich dowożono najczęściej po kilku godzinach od chwili zatrzymania. W zbadanej próbie 60 pobyków nieletnich w tej Izbie stwierdzono sześć przypadków, gdy nieletni byli do niej dowożeni po przeszło ośmiu godzinach od chwili zatrzymania, z czego pięciokrotnie okres ten przekroczył jedną dobę i wynosił od 30 godzin do blisko 11 dni.

(dowód: akta kontroli str. 165-166, 638-644)

Dopuszczalny czas pobytu nieletnich w PID we Wrocławiu i w Wałbrzychu nie został, poza jednym ww. przypadkiem, przekroczony.

(dowód: akta kontroli str. 201-209)

W aktach nieletnich, przebywających w PID we Wrocławiu, zgromadzone zostały dokumenty wymagane dla umieszczenia, a następnie wydania, przekazania lub zwolnienia nieletniego z Izby, za wyjątkiem stwierdzonego przypadku braku nakazu przekazania, bądź upoważnienia do przekazania jednego nieletniego.

(dowód: akta kontroli str. 205-208)

⁸ M.in.: indywidualne tečky nieletnich (w tym: kopie protokołów zatrzymania nieletniego, poleceń i zarządzeń sądu, postanowień sądu o umieszczeniu nieletniego w odpowiednim ośrodku, a także nakazy przyjęcia nieletnich i przekazania/zwolnienia nieletnich, kwity depozytowe, kwestionariusze przyjęcia nieletniego do Izby, notatki służbowe wychowawców, dokumentacja medyczna nieletniego badanego w momencie przyjęcia do Izby, pisemne informacje o pobycie nieletniego w Izbie przekazane do właściwego sądu rodzinnego, upoważnienie do odebrania nieletniego z Izby), książki przebiegu służby, ewidencja nieletnich, karty zapoznania się prawami i obowiązkami.

⁹ Numer ewidencyjny KZ 92/2013.

¹⁰ Numer ewidencyjny 340/2014.

1.2. Spełnianie przez policyjne izby dziecka wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r.

PID we Wrocławiu spełniała wymogi techniczne określone w przedmiotowym rozporządzeniu. Izba ta zajmowała piętra 1-3 w trzypiętrowym budynku¹¹. Wejście i wyjście było wyposażone w drzwi z zamkami elektronicznymi, a także w drzwi o wzmocnionej konstrukcji z zamkiem mechanicznym oraz stalową kratę. Pomieszczenia PID we Wrocławiu posiadały ściany pokryte powłoką zmywalną, punkty świetlne zabezpieczone przed uszkodzeniem oraz położone pod tynkiem przewody doprowadzające energię elektryczną. W Izbie tej znajdowało się sześć sypialni, w tym trzy chłopięce o powierzchni: 22,2 m² – pięciomiejscowa, 19,9 m² – czteromiejscowa, 18,2 m² – czteromiejscowa, oraz trzy dziewczęce o powierzchni: 21,8 m² – pięciomiejscowa, 20,0 m² – pięciomiejscowa, 19,2 m² – czteromiejscowa. Sypialnie wyposażono w jednoosobowe materace, podłogę trwałą i zmywalną, okna uchylne w grubości muru z zainstalowaną z zewnątrz kratą stalową, a od wewnątrz siatką stalową, przyciski do wzywania obsługi pokoju, drzwi o wzmocnionej konstrukcji otwierane na zewnątrz z dwiema zasuwami, zamkiem mechanicznym, łańcuchem zabezpieczającym i wizjerem.

Ponadto, w PID we Wrocławiu znajdowały się m.in. świetlica, trzy pokoje sanitarne, pokój dyżurnego, pokój kierownika, jadalnia, pokój do przygotowania i podgrzewania posiłków, magazyn do przechowywania rzeczy przekazanych do depozytu, miejsce do rekreacji nieletnich na świeżym powietrzu, zabezpieczone przed ucieczką i kontaktowaniem się z osobami z zewnątrz murem o wysokości min. trzy metry, a także pokój personelu i szatnie dla personelu.

PID we Wrocławiu była wyposażona w instalację alarmową działającą wyłącznie w jej obrębie (brak sygnalizacji wszczętego alarmu na zewnątrz, np. w najbliższej jednostce Policji – w zastępstwie był aparat telefoniczny w pokoju dyżurnego, łączący po podniesieniu słuchawki rozmowę z Komisariatem Policji Wrocław-Śródmieście). Instalacja alarmowa składała się z centrali systemu alarmowego, dzwonka alarmowego i punktu świetlnego, znajdujących się w pokoju dyżurnego, przycisków dzwonek alarmowych na ścianie przy wejściu do sypialni i izolatki dla nieletnich (po dwa przy każdym z pomieszczeń, w tym jeden nożny na wysokości stóp i drugi ręczny na wysokości ok. 1,5 metra), czterech przycisków przenośnych (bezzprzewodowych). W trakcie przeprowadzania oględzin nie były one użytkowane (były zdeponowane w pokoju kierownika PID we Wrocławiu), a centrala systemu alarmowego miała wyłączoną funkcję przycisków przenośnych (po przeprowadzeniu w trakcie oględzin pozytywnej próby ich działania, w centralce została włączona funkcja przycisków przenośnych, jeden z przycisków został przekazany wychowawcy a drugi pozostał do dyspozycji kierownika PID we Wrocławiu). Stacjonarnych przycisków alarmowych nie było w pokoju kierownika, w świetlicy, jadalni, pokojach sanitarnych, miejscu do rekreacji na świeżym powietrzu, magazynie do przechowywania rzeczy przekazanych do depozytu oraz w magazynie bielizny pościelowej.

PID we Wrocławiu została wyposażona w urządzenia monitorujące typu CCTV, służące do obserwowania i rejestrowania obrazu. Kamery znajdowały się w sypialniach dla nieletnich, pokoju dyżurnego, świetlicy, jadalni, miejscu do rekreacji nieletnich na świeżym powietrzu oraz na korytarzach na parterze, pierwszym i drugim piętrze. Zapis monitoringu był przechowywany na twardym dysku, dostępnym (po zalogowaniu z użyciem hasła) naczelnikowi Wydziału Konwojowego, jego zastępcom oraz kierownikowi PID we Wrocławiu.

¹¹ Parter zajęty przez Wydział ds. nieletnich Komisariatu Policji Wrocław-Śródmieście.

W PID we Wrocławiu nie było wydzielonego miejsca przechowywania rzeczy nieletnich chorych zakaźnie, ponieważ – jak oświadczyła kierownik PID we Wrocławiu – nie było takiej potrzeby.

Pomieszczenia PID we Wrocławiu były utrzymane w dobrym stanie technicznym i w czystości.

(dowód: akta kontroli str. 217-238, 317-319)

1.3.1. Informowanie nieletnich o przysługujących im prawach i ciążących obowiązkach

Podczas przyjęcia do PID we Wrocławiu, nieletni byli informowani o przysługujących im prawach i ciążących obowiązkach, poprzez przekazanie im do przeczytania regulaminu pobytu w Izbie oraz ustne informacje podawane przez policjantów pełniących służbę w Izbie, co nieletni potwierdzali własnoręcznym podpisem na karcie zapoznania z prawami i obowiązkami.

Regulamin pobytu w Izbie oraz lista instytucji stojących na straży praw dziecka, w języku polskim, były wywieszone w pokojach sypialnych oraz w świetlicy PID we Wrocławiu. W razie potrzeby istniała możliwość wydrukowania regulaminu pobytu w Izbie w 12 językach obcych¹². Oprócz regulaminu pobytu w Izbie oraz wykazu instytucji stojących na straży praw dziecka nie były dostępne inne dokumenty, w których zrozumiałym dla dziecka językiem opisane zostałyby prawa i obowiązki nieletnich.

(dowód: akta kontroli str. 205-208, 210-212)

1.3.2. Możliwość składania skarg i wniosków

Nieletni, umieszczeni w PID we Wrocławiu, mogli składać skargi (ustne i pisemne) do kierownika tej Izby lub do funkcjonariusza pełniącego służbę. Chęć złożenia pisemnej skargi mogła być zgłoszona wychowawcy, który zapewniał przybory do pisania. W PID we Wrocławiu nie prowadzono ewidencji skarg nieletnich i nie określono zasad jej prowadzenia. Nieletni wiedzieli o możliwości i sposobie składania skarg i wniosków, co potwierdzili w toku badań ankietowych, przeprowadzonych przez kontrolerów NIK. W badanym okresie nieletni przebywający w PID we Wrocławiu nie składali skarg.

(dowód: akta kontroli str. 226-230, 239-246, 248-313, 321)

1.3.3. Stosowanie systemu kar i nagród

Jako środki oddziaływania wychowawczego w PID we Wrocławiu stosowano ustne pochwały i upomnienia, natomiast nie stosowano kar i nagród. O jednym przypadku niewłaściwego zachowania się nieletniego powiadomiono w dniu 24 maja 2015 r. III Wydział Rodzinny i Nieletnich Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej.

Obowiązujące przepisy prawne dopuszczały możliwość zastosowania środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich przyjętych do policyjnych izb dziecka. Art. 16a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o *Policji*¹³ wyszczególnia katalog sytuacji, w których mogą być one użyte oraz katalog dopuszczalnych takich środków. PID we Wrocławiu posiadała na wyposażeniu następujące środki przymusu bezpośredniego: jeden kaftan bezpieczeństwa, i jedną sztukę kajdanek zespolonych. W Izbie tej jeden raz – w dniu 18 września 2015 r. – zastosowano środek przymusu bezpośredniego, w postaci chwytów transportowych, co zostało odnotowane w książce przebiegu służby. O tym incydencie – zgodnie z obowiązującymi przepisami – został powiadomiony w dniu 19 września 2015 r.

¹² Angielskim, czeskim, rosyjskim, estońskim, francuskim, hiszpańskim, litewskim, łotewskim, niemieckim, słowackim, szwedzkim i duńskim.

¹³ Vide przypis 1.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia Śródmieścia III Wydział Rodzinny i Nieletnich oraz Sąd Rejonowy w Wałbrzychu IV Wydział Rodzinny i Nieletnich.

(dowód: akta kontroli str. 219, 223, 239-243, 247, 315-316, 321)

1.3.4. *Kontakty ze światem zewnętrznym, tj. rodzicem, opiekunem i obrońcą*

W PID we Wrocławiu umożliwiano nieletnim kontakt osobisty lub telefoniczny z członkami rodziny, opiekunami lub z obrońcą. Odwiedziny odbywały się w świetlicy (jeśli w Izbie przebywał tylko jeden nieletni), a w pozostałych przypadkach w jadalni. Nieletni 27-krotnie kontaktowali się telefonicznie z rodzicami lub opiekunami prawnymi, w tym jeden raz w 2014 r. oraz 26-krotnie w 2015 r. Nie było przypadków próśb nieletnich o kontakt z obrońcą. Liczba odwiedzin członków rodziny lub opiekunów wyniosła: 11 w 2013 r., jeden raz w 2014 r. oraz 27 w 2015 r. Odwiedziny i rozmowy telefoniczne odbywały się w obecności funkcjonariusza pełniącego służbę w Izbie. Dwukrotnie nie udzielono zgody na odwiedziny, w związku z brakiem takiej zgody ze strony sądu.

(dowód: akta kontroli str. 249-313)

1.3.5. *Poszanowanie prawa do intymności*

Nieletnim umieszczonym w PID we Wrocławiu zapewniono poszanowanie godności osobistej (§ 8 ust. 1 pkt 12 regulaminu pobytu w Izbie). Monitoringiem w PID we Wrocławiu nie były objęte pokoje sanitarne (w Izbie były trzy takie pokoje), przebieralnia, pokój do badań lekarskich. Natryski w dwóch pokojach sanitarnych posiadały przepierzenia. Natrysk w trzecim pokoju sanitarnym takiego przepierzenia nie posiadał. W związku z tym faktem kierownik PID we Wrocławiu wskazała, że nie był on użytkowany. Drzwi do dwóch pokoi sanitarnych oraz wszystkie drzwi w umywalniach, natryskach i toaletach były pełne (bez otworów i wizjerów). Drzwi do trzeciego pokoju sanitarnego miały w górnej części okienko, wykonane z matowej pleksi, uniemożliwiającej obserwację.

(dowód: akta kontroli str. 217-223)

1.3.6. *Dostęp do opieki medycznej*

Nieletnim, zatrzymanym w PID we Wrocławiu, zapewniano dostęp do opieki medycznej. W razie zgłoszenia potrzeby, nieletnich przyjmował lekarz podstawowej opieki zdrowotnej. Natomiast w sytuacjach, gdy zachodziło jakiekolwiek podejrzenie uszkodzenia ciała (np. ślady krwi), nieletni byli poddawani badaniom lekarskim przy przyjmowaniu ich do Izby. Jedna z sypialni pełniła funkcję izolátky, przeznaczonej dla nieletnich będących pod wpływem alkoholu lub środków odurzających.

(dowód: akta kontroli str. 217-238, 317-319)

1.3.7. *Pobyt na świeżym powietrzu*

Zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 10 regulaminu pobytu w Izbie, nieletniemu umieszczonemu w Izbie zapewnia się możliwość korzystania z zajęć ruchowych na świeżym powietrzu przez minimum jedną godzinę dziennie. PID we Wrocławiu dysponowała placem spacerowym w kształcie prostokąta o powierzchni kilkuset m², dostępnym dla nieletnich na bieżąco, monitorowanym, posiadającym oświetlenie, zabezpieczonym przed ucieczką i kontaktowaniem się z osobami z zewnątrz murem o wysokości min. 3 metry. W przypadku złych warunków atmosferycznych zajęcia ruchowe odbywały się w świetlicy.

(dowód: akta kontroli str. 218, 222-223, 239, 241-242)

1.3.8. *Zapewnienie odpowiedniej odzieży i środków czystości*

Nieletnim, umieszczonym w PID we Wrocławiu, zapewniano odpowiednią odzież i środki czystości. Ubrania, bielizna i obuwie (gumowe klapki i trampki) miały

jednolitą, stonowaną kolorystykę, bez zróżnicowania ze względu na płeć, za wyjątkiem dresów, które miały kolor niebieski i jasnoniebieski dla dziewcząt oraz granatowy dla chłopców. Ubrania miały rozmiar od 160 cm do 185 cm i nie nosiły znamion znacznego zużycia (były zużyte w stopniu średnim lub niskim). W przypadku wyjść nieletnich na plac spacerowy przy niskiej temperaturze, korzystali oni z własnego obuwia i nakryć wierzchnich.

Podczas przyjęcia w PID we Wrocławiu nieletni byli wyposażeni w odpowiednie środki czystości. Natomiast w PID w Wałbrzychu środki te były wydawane bezpośrednio przed toaletą poranną i wieczorową.

(dowód: akta kontroli str. 219, 223, 227, 230, 249-313)

1.3.9. Dostępności zajęć wychowawczych

Według § 8 ust. 1 pkt 11 regulaminu pobytu w Izbie, nieletniemu zapewnia się możliwość korzystania z prasy, środków audiowizualnych, podręcznej literatury, sprzętu sportowego i świetlicowego. Świetlica dla nieletnich w PID we Wrocławiu była wyposażona w telewizor, odtwarzacz DVD, tuner DVBT, sprzęt do tenisa stołowego, podręczną biblioteczkę, gry planszowe, zestaw National Geographic, puzzle, materiały plastyczne. Nieletni mieli stały dostęp (w pomieszczeniu świetlicy) do gier planszowych, puzzli, książek, materiałów plastycznych i do gry w tenisa stołowego. Wychowawcy przeprowadzali z nieletnimi zajęcia wychowawczo-opiekuńcze, kulturalno-oświatowe oraz rekreacyjno-sportowe. Na 20 odpowiedzi uzyskanych od nieletnich ankietowanych w trakcie kontroli, 10 wskazało, że zajęcia były interesujące, kolejne sześć osób uznało je za nudne, a cztery ankietowane osoby nie brały udziału w zajęciach.

W opinii sędzi wizytatora PID we Wrocławiu¹⁴, wskazane byłoby poszerzenie wyposażenia tej Izby m.in. o materiały plastyczne, jak farby, czy szerszy księgozbiór lektur szkolnych.

(dowód: akta kontroli str. 218, 220-221, 239, 242, 326-339)

1.4. Spełnianie przez policjantów skierowanych do służby w izbie wymogów dotyczących ukończenia doskonalenia zawodowego w zakresie metod i form pełnienia służby w izbie

W badanym okresie w PID we Wrocławiu służbę pełniło 19 funkcjonariuszy, których kwalifikacje zawodowe były adekwatne do zakresu realizowanych zadań: pięciu policjantów posiadało wykształcenie wyższe pedagogiczne, trzech funkcjonariuszy ukończyło kurs doskonalenia zawodowego dla policjantów policyjnych izb dziecka, jeden policjant ukończył kurs specjalistyczny z zakresu problematyki nieletnich, a kolejnych dwóch policjantów miało ukończony kurs specjalistyczny w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich. Jeden funkcjonariusz ukończył kurs dla dyżurnych pełniących służbę w policyjnych izbach dziecka.

(dowód: akta kontroli str. 342-359)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności KWP we Wrocławiu w badanym zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości (poz. 1-6 dotyczy PID we Wrocławiu, poz. 7 dotyczy PID w Wałbrzychu):

1) W jednym przypadku, na 120 zbadanych, stwierdzono brak podpisu nieletniego¹⁵ na karcie zapoznania się z prawami i obowiązkami nieletnich w dniu jego przyjęcia do PID we Wrocławiu, tj. 2 grudnia 2013 r., co nastąpiło wbrew wymogom § 1 pkt 2 regulaminu pobytu w Izbie, stanowiącego załącznik nr 12 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r., a także zapisom § 14 ust. 1

¹⁴ Z Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabryczna.

¹⁵ Numer ewidencyjny 614/13.

pkt 4 zarządzenia nr 134 Komendanta Głównego Policji. Pełniący obowiązki kierownika PID we Wrocławiu (w okresie od 1 października 2013 r. do 30 czerwca 2014 r.) wyjaśnił, że kontrole prowadzone przez niego i jego przełożonych nie wykazały przedmiotowego braku.

(dowód: akta kontroli str. 205-208, 210-212)

2) Brak w dokumentacji nakazu przekazania, bądź upoważnienia do przekazania, nieletniego z PID we Wrocławiu w dniu 24 kwietnia 2013 r.¹⁶, co było niezgodne z wymogiem § 20 zarządzenia nr 134 Komendanta Głównego Policji. W związku z tym, kierownik PID we Wrocławiu, zajmujący to stanowisko w latach 2006-2013 (do 30 czerwca), wyjaśnił, że procedury te były przedmiotem szczególnego nadzoru z jego strony, ale mogło się zdarzyć, że i jemu jakaś sprawa umknęła.

(dowód: akta kontroli str. 205-208, 213-216)

3) W dokumentacji pobytu jednego z nieletnich¹⁷ brak było potwierdzenia jego przekazania w dniu 6 marca 2014 r. Ponadto, stwierdzono dwa przypadki braku potwierdzenia faktu przyjęcia nieletniego do PID we Wrocławiu (w dniach: 25 kwietnia 2013 r.¹⁸ i 11 stycznia 2015 r.¹⁹), oraz dwa przypadki braku potwierdzenia faktu przekazania nieletniego (w dniach 24 kwietnia 2013 r.²⁰ i 3 lipca 2014 r.²¹).

(dowód: akta kontroli str. 205-208, 210-212)

4) Izba wyposażona była w instalację alarmową, działającą wyłącznie w jej obrębie (brak sygnalizacji wszczętego alarmu na zewnątrz w najbliższej jednostce Policji), co było niezgodne z § 37 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r. Naczelnik Wydziału Konwojowego KWP we Wrocławiu oraz kierownik PID we Wrocławiu w swoich wyjaśnieniach wskazali na bezpośrednią łączność telefoniczną z najbliższą jednostką Policji, jako spełniającą wymogi powyższego przepisu. NIK nie podziela takiego stanowiska, gdyż zgodnie z § 37 ust. 2 ww. rozporządzenia, taki wymóg jest spełniony, gdy w najbliższej jednostce Policji znajduje się dzwonek alarmowy i punkt świetlny (co w analizowanym przypadku nie miało miejsca), za pomocą których sygnał alarmowy zostanie niezwłocznie odebrany a łączność telefoniczna nie stanowi elementu składowego instalacji alarmowej.

(dowód: akta kontroli str. 218-219, 229)

5) Nie zainstalowano stacjonarnych przycisków alarmowych w pokoju kierownika PID we Wrocławiu, świetlicy, jadalni, pokojach sanitarnych, miejscu do rekreacji na świeżym powietrzu, magazynie do przechowywania rzeczy przekazanych do depozytu oraz w magazynie bielizny pościelowej, co było niezgodne z wymogiem § 37 ust. 2 pkt 2 lit a, c, d rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r. Kierownik PID we Wrocławiu wyjaśniła, że brakujące elementy sygnalizacji alarmowej miały być zastąpione przenośnymi urządzeniami alarmowymi typu pager. Przeprowadzone w toku kontroli oględziny wykazały, że do dnia ich przeprowadzenia takie urządzenia nie były użytkowane. Z kolei Naczelnik Wydziału Konwojowego wyjaśnił, że niezgodność rozmieszczenia przycisków dzwonek alarmowych zostanie zgłoszona naczelnikowi Wydziału Inwestycji i Remontów, niemniej obecne ich rozmieszczenie oraz możliwość korzystania z przenośnych

¹⁶ Numer ewidencyjny 232/13.

¹⁷ Numer ewidencyjny 137/14.

¹⁸ Numer ewidencyjny 244/13.

¹⁹ Numer ewidencyjny 20/15.

²⁰ Numer ewidencyjny 232/13.

²¹ Numer ewidencyjny 322/14.

urządzeń alarmowych w pełni spełnia możliwość alarmowania dyżurnego Izby o zagrożeniu.

(dowody: akta kontroli str. 218-219, 230)

6) Spośród 14 funkcjonariuszy²² pełniących służbę w PID we Wrocławiu i objętych obowiązkiem corocznego uczestniczenia w doskonaleniu zawodowym w zakresie metod i form pełnienia służby w policyjnej izbie dziecka, 12 nie spełniło takiego wymogu, obowiązującego od 1 grudnia 2012 r. i wynikającego z § 3 *zarządzenia nr 134 Komendanta Głównego Policji*. Trzech z nich nie uczestniczyło ani razu w takim doskonaleniu, chociaż ich służba w Izbie, po dacie wejścia w życie takiego obowiązku, trwała od siedmiu miesięcy do dwóch lat. Pozostałych dziewięciu funkcjonariuszy uczestniczyło w takim doskonaleniu, ale dopiero po upływie od jednego roku i dziewięciu miesięcy, do trzech lat i czterech miesięcy od wejściu w życie przedmiotowego wymogu.

Naczelnik Wydziału Konwojowego KWP we Wrocławiu wyjaśnił, że obecny kierownik PID we Wrocławiu dokonywała pierwszego doskonalenia zawodowego lokalnego tylko wobec dwóch funkcjonariuszy, którzy zostali skierowani do służby w Izbie w czasie pełnienia przez nią funkcji kierownika, a pozostali funkcjonariusze powinni być przeszkoleni w tym zakresie przez poprzedniego kierownika PID we Wrocławiu. Przyznał przy tym, że zgodnie z treścią ww. przepisu, funkcjonariusze powinni, co najmniej raz w roku, uczestniczyć w takim doskonaleniu.

Kierownik PID we Wrocławiu wyjaśniła natomiast, że funkcjonariusze pełniący służbę w Izbie w ramach rozwoju własnego i podnoszenia kwalifikacji zapoznają się z aktualnymi aktami prawnymi, co potwierdzają podpisem na karcie zapoznania z aktem prawnym.

(dowód: akta kontroli str. 342-359)

7) W jednym przypadku²³ (na 60 zbadanych) stwierdzono, że czas pobytu nieletniego w PID w Wałbrzychu wyniósł łącznie ponad 10 dni (241 godz. i 55 min.), wobec maksymalnie 8 dni, przewidzianych w art. 40 *upn*. W świetle wyjaśnień Naczelnika Wydziału Konwojowego KWP we Wrocławiu odpowiedzialność za powyższe ponosi ówczesny kierownik PID w Wałbrzychu.

(dowód: akta kontroli str. 179-194)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Ustalenia Krajowego Mechanizmu Prewencji z 2010 r.²⁴, związane z PID we Wrocławiu, a dotyczące: nieczynnego pisuaru, osłoniętych z jednej strony pryszniców, odbywania odwiedzin nieletnich w pokoju wychowawcy, zmuszania nieletnich do chodzenia cały dzień w piżamie - nie potwierdziły się w trakcie niniejszej kontroli. Podczas oględzin pomieszczeń PID we Wrocławiu nie stwierdzono także niesprawnej wentylacji.

(dowód: akta kontroli str. 205-208)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że działania policyjnych izb dziecka, włączonych w struktury Wydziału Konwojowego KWP we Wrocławiu – mimo stwierdzonych nieprawidłowości – nie stwarzały bezpośrednich zagrożeń nieprzestrzegania praw umieszczonych w nich nieletnich.

²² Według stanu na dzień rozpoczęcia kontroli NIK, tj. 25 lutego 2016 r.

²³ Nr ewidencyjny 340/2013.

²⁴ W dniu 8 lipca 2005 r. Polska ratyfikowała Protokół fakultatywny do konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania lub karania, czym zobowiązała się powołać lub wyznaczyć autonomiczny krajowy mechanizm prewencji, który stać będzie na straży przestrzegania zakazu tortur. W 2008 r. Minister Sprawiedliwości powierzył Rzecznikowi Praw Obywatelskich pełnienie funkcji Krajowego Mechanizmu Prewencji.

2. Organizacja i finansowanie policyjnej izby dziecka

2.1. Adekwatność organizacji policyjnych izb dziecka w województwie do potrzeb

Opis stanu
faktycznego

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. w garnizonie dolnośląskim²⁵ funkcjonowała jedna tego typu placówka, tj. PID we Wrocławiu (dysponująca 28 miejscami), wcielona w strukturę organizacyjną Wydziału Konwojowego KWP we Wrocławiu, podczas gdy w dniu 1 stycznia 2013 r. funkcjonowały trzy takie placówki, tj. PID: w Legnicy, PID w Wałbrzychu i PID we Wrocławiu²⁶. W związku z wdrożoną z dniem 1 października 2013 r. (w całej Polsce) reorganizacją funkcjonowania policyjnych izb dziecka, na podstawie „*Koncepcji rozwiązań organizacyjno-strukturalnych zmierzających do podniesienia efektywności wykorzystania policyjnych izb dziecka*” (dalej: „*Koncepcja rozwiązań organizacyjno-strukturalnych*”)²⁷, zlikwidowana została PID w Legnicy (dysponująca dziewięcioma miejscami). Z kolei działalność PID w Wałbrzychu (dysponującej 14 miejscami) została przez Komendanta Wojewódzkiego zawieszona na okres od dnia 1 lutego 2015 r. do dnia 31 stycznia 2016 r.²⁸, celem dokonania oceny zasadności funkcjonowania dwóch policyjnych izb dziecka w garnizonie dolnośląskim.

W myśl *Koncepcji rozwiązań organizacyjno-strukturalnych* na terenie garnizonu dolnośląskiego miały pozostać dwie PID, tj. we Wrocławiu i Wałbrzychu. Jednocześnie koncepcja ta przewidywała, że po zakończeniu prac remontowych w obiekcie policyjnym przy ul. Staffa w Legnicy i uruchomieniu w niej nowej policyjnej izby dziecka, PID w Wałbrzychu, zostanie zniesiona.

(dowód: akta kontroli str. 20-55)

Wypełniając postanowienia *Koncepcji rozwiązań organizacyjno-strukturalnych*, zarządzeniem Komendanta Wojewódzkiego z dniem 1 października 2013 r., zniesiono policyjne izby dziecka działające w strukturach komend miejskich (w Legnicy, w Wałbrzychu i we Wrocławiu) oraz utworzono w Wydziale Konwojowym KWP we Wrocławiu PID z siedzibą we Wrocławiu oraz PID z siedzibą w Wałbrzychu. Z kolei, realizując polecenie I-go Zastępcy Komendanta Głównego Policji z dnia 22 stycznia 2015 r., Komendant Wojewódzki wyłączył z użytkowania PID w Wałbrzychu w okresie od lutego 2015 r. do 31 stycznia 2016 r.²⁹.

(dowód: akta kontroli str. 56)

W „*Analizie dotyczącej funkcjonowania policyjnych izb dziecka w strukturach wydziałów konwojowych KWP w okresie od 1 października 2013 r. do 30 września 2014 r.*”, opracowanej przez Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji w styczniu 2015 r., zaakceptowano wniosek KWP we Wrocławiu w zakresie czasowego zawieszenia funkcjonowania PID w Wałbrzychu w okresie od 1 lutego 2015 r. do 31 stycznia 2016 r., pod kątem dokonania oceny zasadności funkcjonowania dwóch izb w garnizonie dolnośląskim.

(dowód: akta kontroli str. 72-113)

²⁵ Garnizon dolnośląski – obszar województwa dolnośląskiego - oddziaływania KWP we Wrocławiu.

²⁶ Działające odpowiednio w strukturach Wydziałów Prewencji: Komendy Miejskiej Policji w Legnicy, Komendy Miejskiej Policji w Wałbrzychu i Komendy Miejskiej Policji we Wrocławiu.

²⁷ Zatwierdzonej w dniu 9 lipca 2013 r. przez Ministra Spraw Wewnętrznych. Zgodnie z założeniami *Koncepcji rozwiązań organizacyjno-strukturalnych*, wszystkie istniejące policyjne izby dziecka funkcjonujące w strukturze komend miejskich lub powiatowych, miały być zniesione i utworzone na nowo w strukturach komend wojewódzkich. Nowoutworzone izby dziecka miały zostać utworzone jako komórki niższego stopnia w strukturach wydziałów konwojowych KWP.

²⁸ Do czasu niniejszej kontroli NIK, tj. 24 marca 2016 r. nie odwieszono wyłączenia.

²⁹ Według stanu na dzień rozpoczęcia kontroli NIK, tj. 25 lutego 2016 r. PID w Wałbrzychu była dalej wyłączona.

W „Analizie funkcjonowania policyjnej izby dziecka we Wrocławiu w okresie wyłączenia z funkcjonowania policyjnej izby dziecka w Wałbrzychu”³⁰, opracowanej przez Wydział Konwojowy KWP we Wrocławiu 28 stycznia 2016 r. – wskazano na zasadność całkowitej likwidacji PID w Wałbrzychu, argumentując to: „utrzymującą się tendencję spadku ilości nieletnich umieszczonych w PID we Wrocławiu oraz koniecznością kapitalnego remontu Policyjnej Izby Dziecka w Wałbrzychu i powstaniem siedziby Policyjnej Izby Dziecka w Legnicy”.

(dowód: akta kontroli str. 118-124)

W oparciu o przywołaną wyżej „Analizę ...” Wydziału Konwojowego KWP we Wrocławiu, w dniu 29 stycznia 2016 r.,³¹ Komendant Wojewódzki wystąpił do Komendy Głównej Policji z prośbą o wyrażenie opinii w przedmiocie zaproponowanego rozwiązania, polegającego na likwidacji PID w Wałbrzychu. Powołując się na przeprowadzoną w Wydziale Konwojowym KWP we Wrocławiu analizę zatrzymań nieletnich w PID we Wrocławiu w okresie wyłączenia z użytkowania PID w Wałbrzychu, wskazał na utrzymującą się tendencję spadku liczby umieszczonych nieletnich w stosunku do lat ubiegłych. W okresie wyłączenia PID w Wałbrzychu, w PID we Wrocławiu umieszczono w sumie 568 nieletnich. Ponadto, mając na względzie wyniki przedmiotowej analizy oraz możliwości lokalowe PID we Wrocławiu, która jednorazowo może pomieścić 28 nieletnich, zasadnym – zdaniem Komendanta Wojewódzkiego – jest likwidacja PID w Wałbrzychu z jednoczesnym utrzymaniem załóg dyżurnych, które będą doprowadzać nieletnich z jednostek organizacyjnych KWP we Wrocławiu do PID we Wrocławiu. Jednocześnie Komendant Wojewódzki wskazał, że przedmiotem dalszych analiz będzie zasadność utworzenia PID w Legnicy, gdzie zgodnie z planem inwestycyjnym jest modernizowany budynek dla tych potrzeb. Przemawia za tym ok. 300 zatrzymań nieletnich rocznie, uwarunkowania geograficzne oraz fakt, iż Izba może stanowić zaplecze dla jednostek terenowych garnizonu lubuskiego, zlokalizowanych w południowej części tego województwa.

(dowód: akta kontroli str. 117-124)

W dniu 25 lutego 2016 r. Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji ustosunkowało się do przedmiotowego wniosku w dokumencie pn. „Informacja dotycząca likwidacji Policyjnej Izby Dziecka w Wałbrzychu znajdującej się w strukturach Wydziału Konwojowego KWP we Wrocławiu”, wskazując m.in., że propozycja KWP we Wrocławiu wpisuje się również w założenia zawarte w *Koncepcji rozwiązań organizacyjno-strukturalnych*³², zgodnie z którymi „*Policyjna Izba Dziecka w Wałbrzychu miała funkcjonować czasowo, do momentu uruchomienia nowo pobudowanej siedziby PID w Legnicy, posiadającej miejsce do rekreacji nieletnich na świeżym powietrzu oraz spełniającej wymagania techniczne określone w treści rozporządzenia (...). Nowa siedziba PID w Legnicy powstała w ramach „Programu standaryzacji komend i komisariatów Policji”.*

W oparciu o analizę przesłanych przez KWP we Wrocławiu materiałów, dotyczących propozycji likwidacji PID w Wałbrzychu, mając na względzie fakt, że rozwiązanie to wpisuje się w założenia „*Koncepcji rozwiązań organizacyjno-strukturalnych*”, Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji rekomendowało:

1. akceptację propozycji KWP we Wrocławiu w przedmiocie zniesienia PID w Wałbrzychu;

³⁰ Obejmującej okres od 2 stycznia 2015 r. do 21 grudnia 2015 r.

³¹ Pismo, znak: N-0151-5161-1/2016/34623.

³² Zatwierdzonej przez MSW w dniu 9 lipca 2013 r.

2. pozostawienie w gestii Komendanta Wojewódzkiego decyzji w przedmiocie wykorzystania stanu etatowego funkcjonariuszy oraz obiektu po likwidowanej PID w Wałbrzychu.

„Informacja dotycząca likwidacji Policyjnej Izby Dziecka w Wałbrzychu znajdującej się w strukturach Wydziału Konwojowego KWP we Wrocławiu”, wraz z wnioskami Biura Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji, została zaakceptowana przez Zastępcę Komendanta Głównego Policji w dniu 25 lutego 2016 r., o czym KWP we Wrocławiu została poinformowana w dniu 3 marca 2016 r.³³. W związku z powyższym Komendant Wojewódzki został upoważniony do podjęcia formalnych działań dotyczących likwidacji PID w Wałbrzychu.

(dowód: akta kontroli str. 125-127)

Przed dniem 1 października 2013 r., tj. wejściem w życie *Koncepcji rozwiązań organizacyjno-strukturalnych*, PID w Wałbrzychu – pozostając w strukturze Komendy Miejskiej Policji w Wałbrzychu - liczyła dziewięć stanowisk policyjnych i 1½ etatu stanowisk pracowniczych. Wszystkie etaty z przedmiotowej struktury posłużyły do utworzenia struktury etatowej nowej PID w Wałbrzychu w ramach Wydziału Konwojowego KWP we Wrocławiu, do której włączono ponadto dwa etaty policyjne, przeniesione ze zlikwidowanej PID w Legnicy. Tym samym na dzień 1 października 2013 r.³⁴ stan etatowy PID w Wałbrzychu obejmował: 12,5 etatów (11 policyjnych i 1½ cywilnego). Ponadto z dniem 1 maja 2014 r. włączono do PID w Wałbrzychu ½ etatu cywilnego (sprzątaczką), wyłączonego z PID we Wrocławiu (razem 13 etatów).

Przed dniem 1 października 2013 r. stan etatowy PID we Wrocławiu – będącej w strukturze Komendy Miejskiej Policji we Wrocławiu – obejmował 15½ etatów (12 policyjnych i 3½ cywilnych), które posłużyły do utworzenia struktury etatowej nowej PID we Wrocławiu w ramach Wydziału Konwojowego KWP we Wrocławiu, do którego włączono jedno stanowisko pracownicze, tj. sekretarki (1 etat). Do nowej PID włączono trzy etaty policyjne przeniesione ze zlikwidowanej PID w Legnicy. Tym samym na dzień 1 października 2013 r.³⁵ stan etatowy PID we Wrocławiu obejmował: 17 etatów (15 policyjnych i 2 cywilne).

Pozostałe etaty policyjne ze zniesionej PID w Legnicy (5 etatów) pozostawiono w dyspozycji Komendanta Miejskiego Policji w Legnicy zakładając, że w przyszłości, w przypadku utworzenia nowej PID w Legnicy, etaty te powrócą ponownie do Izby.

Według Naczelnika Wydziału Konwojowego KWP we Wrocławiu, stany etatów były *„wystarczające do zapewnienia prawidłowego toku służby, jednakże z uwagi na długoterminowe absencje chorobowe i planowane urlopy wypoczynkowe w poszczególnych przypadkach nie zapewniały prawidłowego toku służby i wymagały potrzeby skierowań funkcjonariuszy z Ogniwa Konwojowego”*.

Po likwidacji PID w Legnicy, z 10 przypisanych do niej etatów policyjnych, pięć przeniesiono do PID w Wałbrzychu (dwa etaty) i PID we Wrocławiu (trzy etaty), zaś pozostałe pięć zasililo komórki organizacyjne Komendy Miejskiej Policji w Legnicy, tj. Wydział Ruchu Drogowego (jeden etat), Wydział do Walki z Przestępczością

³³ Pismo, znak: EK-1343.

³⁴ Tj. dzień wejścia w życie *Koncepcji rozwiązań organizacyjno-strukturalnych* zmierzających do podniesienia efektywności wykorzystania policyjnych izb dziecka” - zatwierdzonej w dniu 9 lipca 2013 r. przez Ministra Spraw Wewnętrznych, zwana w dalej *Koncepcją rozwiązań organizacyjno-strukturalnych*.

³⁵ Tj. dzień wejścia w życie *Koncepcji rozwiązań organizacyjno-strukturalnych* zmierzających do podniesienia efektywności wykorzystania policyjnych izb dziecka” - zatwierdzonej w dniu 9 lipca 2013 r. przez Ministra Spraw Wewnętrznych, zwana w dalej *Koncepcją rozwiązań organizacyjno-strukturalnych*.

Gospodarczą (jeden etat); Wydział ds. Nieletnich i Patologii (dwa etaty) oraz Wydział Ochronny (jeden etat).

(dowód: akta kontroli str. 20-26, 59-70)

W analizowanym okresie wystąpił jeden przypadek odmowy przyjęcia (w dniu 28 października 2013 r.) z powodu braku miejsc nieletniego do PID we Wrocławiu. Przypadek ten dotyczył braku możliwości odizolowania nieletniego, zatrzymanego jako sprawcę czynu karalnego, od współsprawcy w sytuacji, gdy w PID we Wrocławiu był prowadzony remont, zaś czasowa siedziba tej Izby mieściła się w Komendzie Miejskiej Wrocław-Fabryczna, gdzie dysponowano jedynie dziewięcioma miejscami przeznaczonymi dla nieletnich.

Kolejne trzy przypadki odmowy przyjęcia nieletniego do PID we Wrocławiu związane były z brakiem podstawy prawnej do umieszczenia nieletniego w Izbie. I tak, w dniu 23 listopada 2013 r. do Izby nie został przyjęty nieletni, zatrzymany przez funkcjonariuszy Policji jako poszukiwany, celem doprowadzenia do Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego (MOW) w Smolniku. Nieletni posiadał przy sobie pismo z Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej III Wydział Rodzinny i Nieletnich z dnia 4 listopada 2013 r., które zawierało informację o tym, że został on skreślony z listy wychowanków. Wobec braku możliwości skontaktowania się z MOW w Smolniku, celem potwierdzenia powyższego faktu, odmówiono jego przyjęcia do PID.

W dniu 1 stycznia 2014 r. do PID we Wrocławiu nie została przyjęta nieletnia, wychowanka Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Radomiu (zatrzymana przez funkcjonariuszy Policji) wobec braku podstawy prawnej (brak informacji dot. wydania przez sąd nakazu doprowadzenia).

W dniu 4 września 2014 r. do Izby nie został przyjęty nieletni, zatrzymany przez funkcjonariuszy Policji, jako poszukiwany celem doprowadzenia do Młodzieżowego Ośrodka Uzależnień w Toruniu. Wobec braku podstawy prawnej (brak informacji dot. wydania przez sąd nakazu doprowadzenia) nastąpiła odmowa przyjęcia do PID we Wrocławiu. Ponadto zgodnie z zapisem w Księżce Przebiegu Służby³⁶, tenże nieletni był pod wpływem środków odurzających i brak było zaświadczenia lekarskiego o możliwości umieszczenia go w PID.

(dowód: akta kontroli str. 12)

2.2. Finansowanie policyjnych izb dziecka

W latach 2013-2015 szacunkowe koszty funkcjonowania policyjnych izb dziecka garnizonu dolnośląskiego (PID w: Legnicy, Wałbrzychu i we Wrocławiu - bez wydatków majątkowych), wyniosły łącznie 5.024,9 tys. zł, z tego 1.796,2 tys. zł w 2013 r., 1.577,0 tys. zł w 2014 r. i 1.651,7 tys. zł w 2015 r. Koszty funkcjonowania PID w Legnicy wyniosły 322,4 tys. zł³⁷, koszty funkcjonowania PID Wałbrzychu 1.923,1 tys. zł (z tego 587,7 tys. zł w 2013 r., 704,5 tys. zł w 2014 r. i 630,9 tys. zł w 2015 r.³⁸), a koszty funkcjonowania PID we Wrocławiu 2.779,6 tys. zł (z tego 886,0 tys. zł w 2013 r., 872,5 tys. zł w 2014 r. i 1.021,1 tys. zł w 2015 r.). W strukturze kosztów ogółem największą pozycję stanowiły wydatki na

³⁶ Numer ewidencyjny WTK-1418/14.

³⁷ Z dniem 1 października 2013 r. PID w Legnicy została zlikwidowana. Przed tym dniem funkcjonowała w strukturach Komendy Miejskiej w Legnicy. W przedmiotowej, szacunkowej kwocie 322,4 tys. zł, mieszczą się łączne koszty (7,2 tys. zł) usług w zakresie prania i czyszczenia zarówno PID, jak i PDOZ w Legnicy.

³⁸ W okresie od 1 lutego do 31 grudnia 2015 r. PID w Wałbrzychu była wyłączona, ale w zestawieniu ujęto koszty wynagrodzeń funkcjonariuszy, którzy zajmowali się konwojem.

wynagrodzenia osób zatrudnionych w PID - 80,6% (4.048,5 tys. zł)³⁹, a w dalszej kolejności dotyczyło to kosztów równoważnika za umundurowanie – 2,0% (102,7 tys. zł), wyżywienia – 1,3% (67,4 tys. zł) oraz usługi prania i czyszczenia – 1,1% (55,0 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 144-147, 148-149, 150-151)

W „Analizie funkcjonowania policyjnych izb dziecka w strukturze Wydziału Konwojowego KWP we Wrocławiu w okresie 01.10.2013 r. - 30.09.2014 r.” wskazano, że środki finansowe pochodzące z wynagrodzeń i pochodnych dla funkcjonariuszy zlikwidowanej PID w Legnicy, zostały przekazane do komórek organizacyjnych, do których funkcjonariusze zostali przeniesieni, stąd w tym obszarze nie wystąpiły żadne oszczędności.

(dowód: akta kontroli str. 59-70)

KWP we Wrocławiu podjęła próbę wyliczenia kosztów ponoszonych na konwojowanie nieletnich z Wałbrzycha do PID we Wrocławiu. Koszt transportu jednego nieletniego (liczony w obie strony) ustalono na poziomie 134,56 zł dla mikrobusa furgon (paliwo i amortyzacja środków transportu), a wraz z pochodnymi na 183,34 zł⁴⁰. Przy założeniu spadku liczby nieletnich konwojowanych do PID we Wrocławiu, miesięczne koszty transportu jednego nieletniego oszacowano na kwotę od 1,1 tys. zł do 1,6 tys. zł (w przypadku samochodu osobowego) i od 1,5 tys. zł do 2,2 tys. zł (w przypadku mikrobusa furgon).

Biorąc pod uwagę liczbę nieletnich umieszczonych w PID w Wałbrzychu, tj. 250 w 2013 r. i 371 w 2014 r., maksymalne roczne koszty konwoju – biorąc pod uwagę powyższe wyliczenia – wahałyby się od 550,0 tys. zł do 816,2 tys. zł. Tymczasem koszty utrzymania PID w Wałbrzychu wyniosły odpowiednio 872,8 tys. zł w 2013 r. i 704,5 tys. zł w 2014 r.⁴¹.

(dowód: akta kontroli str. 59-70, 148-149)

Koncepcja rozwiązań organizacyjno-strukturalnych przewidywała, że po zakończeniu prac remontowych w obiekcie policyjnym przy ul. Staffa w Legnicy i uruchomieniu nowej policyjnej izby dziecka, PID w Wałbrzychu zostanie zniesiona. W 2013 r. na remonty i inwestycje poniesione na rzecz obiektu, w którym przewidziano usytuowanie PID w Legnicy, wydatkowano 5.276,8 tys. zł⁴². Zauważyć należy, że żadna z policyjnych izb dziecka KWP we Wrocławiu nie funkcjonowała w obiektach samodzielnie, lecz dzieliła je z innymi podmiotami, przez co koszty ich utrzymania (w tym stałe), ponoszone były przez wszystkich użytkowników, a nie tylko przez PID. Koszty remontu PID we Wrocławiu wyniosły 1.831,7 tys. zł i obejmowały wydatki m.in. na roboty ogólnobudowlane, w tym dotyczące elewacji i ogrodzenia, roboty izolacyjne, modernizację istniejącej kotłowni olejowej na kotłownię opalaną gazem ziemnym, roboty nawierzchniowe zewnętrzne.

(dowód: akta kontroli str. 144-147, 148-149, 150-151, 537)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, dotyczącej organizacji i finansowania policyjnych izb dziecka, nie stwierdzono nieprawidłowości.

³⁹ Niezależnie od kwoty 447,2 tys. zł z tytułu dopłat do urlopu, ryczałtu PKP, odpraw za ekwiwalent urlopowy, za urlop szkoleniowy, pomoc mieszkaniową (z tego: 188,5 tys. zł w 2013 r., 113,9 tys. zł w 2014 r. i 144,8 tys. zł w 2015 r.

⁴⁰ Podstawa - decyzja Nr 240/2012 Komendanta Wojewódzkiego z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie ustalenia stawek odpłatności za użycie służbowego sprzętu transportowego KWP we Wrocławiu do celów służbowych.

⁴¹ Koszty szacunkowe, albowiem KWP we Wrocławiu nie prowadziła wyodrębnionej ewidencji kosztów poszczególnych PID.

⁴² Bez możliwości wyodrębnienia kosztów na PID.

NIK zwraca uwagę, że:

1. Obowiązujące sprawozdanie budżetowe z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28), nie przewidywało w swojej szczegółowości wyodrębnienia wydatków na funkcjonowanie PID (w tym w Wałbrzychu i Wrocławiu). Nie pozwalało również na wyodrębnienie wydatków Wydziału Konwojowego KWP we Wrocławiu, w strukturach którego funkcjonowały (od 1 października 2013 r.) obie te Izby. Także sprawozdanie z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1), wydatkowanie środków na działania policyjnych izb dziecka ujmowało łącznie w ramach działania 2.1.3.3. - *pełnienie służby w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych i policyjnych izbach dziecka*⁴³, funkcja 2 – *bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny, zadania 2.1. – ochrona obywateli, utrzymanie porządku publicznego oraz działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa* (w 2014 r.)⁴⁴, podzadanie 2.1.1. – *bezpieczeństwo wewnętrzne państwa* (w 2014 r.)⁴⁵.

(dowód: akta kontroli str. 128-133, 134-139, 140-141, 142-143)

2. Mając na uwadze likwidację PID w Wałbrzychu i PID w Legnicy w ocenie Izby zachodzi potrzeba przeprowadzenia szczegółowej analizy kosztów konwoju nieletnich z rejonu działania PID w Wałbrzychu i PID w Legnicy do PID we Wrocławiu.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że wdrożone rozwiązania organizacyjno-finansowe nie ograniczały możliwości umieszczenia nieletnich w policyjnych izbach dziecka oraz dążyły do poprawy warunków panujących w placówkach pozostałych po reorganizacji przeprowadzonej w 2013 r., a wydatki na te placówki były legalne, celowe i gospodarne. Podstawowym powodem wdrożonych w garnizonie wrocławskim rozwiązań organizacyjno-finansowych, polegających m.in. na likwidacji PID w Legnicy i zawieszeniu PID w Wałbrzychu, był spadek liczby nieletnich umieszczanych w policyjnych izbach dziecka. Nie bez znaczenia było również zakładane zmniejszenie kosztów związanych z funkcjonowaniem izb. Oszczędności w tym obszarze nie wystąpiły, gdyż środki finansowe przewidziane na wynagrodzenia i pochodne funkcjonariuszy zlikwidowanej PID w Legnicy (i zawieszonych PID w Wałbrzychu) zasilły budżety komórek organizacyjnych do których przeniesieni zostali funkcjonariusze

3. Nadzór nad funkcjonowaniem policyjnych izb dziecka

W badanym okresie do KWP we Wrocławiu nie były kierowane skargi dotyczące funkcjonowania policyjnych izb dziecka, w szczególności w przedmiocie nieprzestrzegania praw nieletnich umieszczonych w tych placówkach.

3.1. Monitorowanie policyjnych izb dziecka

Wprowadzenie *Koncepcji rozwiązań organizacyjno-strukturalnych* spowodowało, że w KWP we Wrocławiu prowadzono systematyczne analizy dotyczące zasadności i celowości przyjętych rozwiązań⁴⁶.

Pierwszym kompleksowym dokumentem była, opracowana we wrześniu 2013 r., „*Koncepcja funkcjonowania izb dziecka w strukturze Wydziału Konwojowego KWP we Wrocławiu*”, gdzie szczegółowej analizie poddano funkcjonowanie PID we Wrocławiu i w Wałbrzychu przez pryzmat ich struktury organizacyjno-etatowej, organizacji służby, przejęcia składników majątkowych, oceny wyposażenia i potrzeb doposażenia, oceny zabezpieczenia technicznego oraz potrzeb przeprowadzenia

⁴³ Rb-BZ1 za 2015 r. i 2.1.3.1 – konwojowanie oraz nadzór nad zatrzymanymi.

⁴⁴ Rb-BZ1 za 2015 r. ochrona porządku publicznego oraz zwalczanie przestępczości.

⁴⁵ RB-BZ1 za 2015 r. system bezpieczeństwa publicznego.

⁴⁶ Przez Wydział Konwojowy KWP we Wrocławiu.

prac remontowych, a także ich współpracy z jednostkami organizacyjnymi policji, organami resortu sprawiedliwości oraz instytucjami stojącymi na straży przestrzegania praw człowieka. Wyniki tej analizy uzasadniały przyjętą koncepcję pozostawienia na terenie garnizonu dolnośląskiego dwóch policyjnych izb dziecka: we Wrocławiu i w Wałbrzychu.

(dowód: akta kontroli str. 20-55)

Kolejnym dokumentem, pochodzącym z dnia 3 października 2014 r., była „Analiza funkcjonowania policyjnych izb dziecka w strukturze Wydziału Konwojowego KWP we Wrocławiu w okresie 01.10.2013 r. - 30.09.2014 r.”, w której zweryfikowano przyjęte we wrześniu 2013 r. założenia, dokonując jednocześnie posumowania rocznego funkcjonowania PID w Wałbrzychu i we Wrocławiu.

W Analizie tej stwierdzono, że pomimo likwidacji PID w Legnicy nastąpił spadek ilości zatrzymań w izbach dziecka województwa dolnośląskiego. Z ogólnej liczby 742 zatrzymań w okresie styczeń-sierpień 2013 r., w porównywalnym okresie styczeń-sierpień 2014 r., zatrzymano ogółem 552 nieletnich (spadek o 190 zatrzymań, tj. o 25,6%). W ujęciu poszczególnych PID w okresie styczeń-sierpień 2013 r. zatrzymano: Wrocław – 432 nieletnich, Wałbrzych – 163 nieletnich, Legnica – 147 nieletnich, a w porównywalnym okresie styczeń-sierpień 2014 r.: PID we Wrocławiu - 394 zatrzymań (spadek o 38, tj. o 8,8%); PID w Wałbrzychu – 158 zatrzymań (spadek o 5, tj. o 3,1%), PID w Legnicy - wyłączony (poprzednio 147 zatrzymanych nieletnich).

Według KWP we Wrocławiu „wyłączenie z funkcjonowania PID w Legnicy w żaden sposób nie przełożyło się na wzrost ilości zatrzymanych nieletnich w pozostałych izbach dziecka (we Wrocławiu i w Wałbrzychu). W izbach tych nastąpił nawet nieznaczny spadek zatrzymań, co może dowodzić, że policjanci adaptując się do nowego rozwiązania w zakresie lokalizacji i tym samym dostępności izby dziecka w (...) garnizonie, wypracowali metody realizowania zadań z nieletnimi bez konieczności zatrzymań. Wobec wszystkich powyższych danych oraz korzystając z doświadczeń wynikających z wdrożenia Koncepcji rozwiązań organizacyjno-strukturalnych, kierownictwo Wydziału Konwojowego KWP we Wrocławiu podjęło dialog z wyższymi przełożonymi w kierunku ograniczenia ilości PID w województwie. W toku podjętych ustaleń i rozmów przeprowadzonych z kierownikami poszczególnych Sekcji i Ogniw Wydziału Konwojowego KWP we Wrocławiu oraz konsultacji z przedstawicielami dolnośląskich izb dziecka (zaproponowano) następujące rozwiązania: wariant I – okresowe wyłączenie Policyjnej Izby Dziecka w Wałbrzychu oraz wariant II – całkowite wyłączenie Policyjnej Izby Dziecka w Wałbrzychu”. Według KWP we Wrocławiu wdrożenie jednego z zaproponowanych wariantów wpłynie na obniżenie kosztów ponoszonych przez KWP we Wrocławiu. Ponadto przyczyni się do poprawy systemu nadzoru służbowego nad zasadnością i terminowością zatrzymań nieletnich, usprawni współpracę najliczniejszej wrocławskiej sekcji konwojowej z Izbą, w której osadzone są osoby nieletnie.

(dowód: akta kontroli str. 59-70)

W dniu 25 listopada 2014 r.⁴⁷, Naczelnik Wydziału Konwojowego KWP we Wrocławiu wystąpił do Komendanta Wojewódzkiego o rozważenie możliwości czasowego wyłączenia z funkcjonowania, a także późniejszą likwidację PID w Wałbrzychu. W świetle przedmiotowego pisma potrzeba czasowego wyłączenia funkcjonowania PID w Wałbrzychu „podyktowana była wyraźnym spadkiem ilości zatrzymanych nieletnich, w szczególności w obszarze jej umiejscowienia”. Nie bez znaczenia dla dalszego funkcjonowania PID w Wałbrzychu był fakt, że „budynek,

⁴⁷ Pismo, znak: N-012-8/2004/229921, skierowane do Komendanta Wojewódzkiego.

w którym jest obecnie zlokalizowana izba, tj. w Wałbrzychu przy ul. Św. Kingi 26, jest wyeksploatowany i wymagałby w przyszłości dużych nakładów remontowych. Ponadto, z uwagi na dużą kubaturę obiektu, koszty jego utrzymania (energia elektryczna i ciepła oraz ewentualnie dozowanie) w istotny sposób obciążałyby budżet Policji. Z uwagi na fakt, iż nieruchomość jest w zarządzie władz Miasta Wałbrzycha, bardzo proszę Pana Komendanta o rozważenie możliwości przekazania jej do użytkowania właścicielowi”.

(dowód: akta kontroli str. 71)

Czasowe wyłączenie z funkcjonowania PID w Wałbrzychu było powodem opracowania w styczniu 2016 r., przez Wydział Konwojowy KWP we Wrocławiu, „Analizy funkcjonowania Policyjnej Izby Dziecka we Wrocławiu w okresie wyłączenia z funkcjonowania policyjnej izby dziecka w Wałbrzychu”, zaakceptowanej wraz z wnioskami przez Zastępcę Komendanta Głównego Policji w dniu 25 lutego 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 117-124, 125-127)

3.2. Nadzór KWP we Wrocławiu nad przestrzeganiem praw nieletnich umieszczonych w policyjnych izbach dziecka

W badanym okresie KWP we Wrocławiu nie zlecała przeprowadzenia kontroli wewnętrznych lub audytów, dotyczących funkcjonowania policyjnych izb dziecka, w szczególności prawidłowości prowadzenia dokumentacji i wiarygodności danych wykazywanych w policyjnych systemach sprawozdawczych oraz przestrzegania praw nieletnich umieszczonych w tych placówkach. W policyjnych izbach dziecka województwa dolnośląskiego kontroli nie przeprowadzały również podmioty zewnętrzne, jak Krajowy Mechanizm Prewencji, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Europejski Komitet do Spraw Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu⁴⁸.

(dowód: akta kontroli str. 645-646)

Zewnętrznymi podmiotami sprawdzającymi funkcjonowanie policyjnych izb dziecka byli wizytatorzy Sądów Rejonowych w Wałbrzychu i we Wrocławiu⁴⁹. W ocenie Sędzi-wizytatora Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabryczna współpraca z PID we Wrocławiu przebiega pomyślnie, a w samej Izbie nie stwierdzono naruszeń praw nieletnich. Sędzia-wizytator podnosiła – o czym już wspomniano – potrzebę doposażenia Izby w większy asortyment pomocy dydaktycznych, lektur szkolnych tak, aby nawet ten krótki pobyt był w maksymalny sposób wykorzystywany wychowawczo.

(dowód: akta kontroli str. 326-332 i 333-339)

W związku z informacjami o planowanym zamknięciu PID w Wałbrzychu, Prezes Sądu Rejonowego w Wałbrzychu przekazał KWP we Wrocławiu swoje stanowisko w przedmiotowej sprawie⁵⁰, popierając zawartą w piśmie Sędziego Sądu Rejonowego w Wałbrzychu – dotychczasowego wizytatora PID – argumentację, że:

- na terenie Wałbrzycha i okolicznych gmin przestępczość nieletnich jest bardzo wysoka i stale rośnie. Świadczy o tym duża liczba spraw karnych nieletnich w Wydziale Rodzinnym i Nieletnich Sądu Rejonowego w Wałbrzychu (co wiąże się m.in. ze znacznym zubożeniem społeczeństwa i dużym bezrobociem),

⁴⁸ W świetle Raportu z wizytacji w policyjnych izbach dziecka, przeprowadzonych przez Krajowy Mechanizm Prewencji, Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, Warszawa, czerwiec 2012, PID we Wrocławiu była wizytowana w 2008 r., PID w Wałbrzychu w 2009 r., a PID w Legnicy w 2010 r.

⁴⁹ Nie licząc kontroli z zakresu p.poż., czy stanu sanitarnego (protokoły pomiarów elektrycznych, przeglądu kominiarskiego, przeglądu instalacji i urządzeń gazowych, sanitarne) – zalecenia bieżące.

⁵⁰ Pismem, znak: Adm. 0110-153/2014 z dnia 2 grudnia 2014 r.

- liczba rodzin zastępczych dla dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo i patologicznych jest podobna jak we Wrocławiu,
- funkcjonowanie licznych placówek takich jak: młodzieżowe ośrodki socjoterapii (2) młodzieżowe ośrodki wychowawcze (2), oddziały domów dziecka (3) oddziały placówek interwencyjnych (2) – potwierdza istnienie poważnych problemów wychowawczych osób małoletnich i nieletnich,
- PID w Wałbrzychu funkcjonuje od ponad 18 lat, jest bardzo dobrze wyposażona, spełnia wszelkie kryteria zgodnie z obowiązującym nowym regulaminem pobytu nieletnich w PID w Wałbrzychu,
- przeprowadzone przez wizytatora kontrole nie wniosły zastrzeżeń w zakresie jej funkcjonowania.

Według Sądu Rejonowego w Wałbrzychu likwidacja PID w Wałbrzychu wiąże się z pozbawieniem Sądu i Policji możliwości realizacji nałożonych, przez dotychczasowe przepisy, działań oraz pośrednio spowoduje wzrost przestępczości wśród nieletnich.

(dowód: akta kontroli, str. 152-155 i 156-158)

W odpowiedzi z dnia 13 stycznia 2015 r., skierowanej do Prezesa Sądu Rejonowego w Wałbrzychu, Naczelnik Wydziału Konwojowego KWP we Wrocławiu⁵¹ wskazał, że argumentem przemawiającym za pozostawieniem, jako drugiej policyjnej izby dziecka w województwie dolnośląskim, PID w Legnicy, a nie PID w Wałbrzychu był fakt, że w latach poprzedzających rok 2015 w Legnicy zatrzymywano większą liczbę nieletnich. Kolejnym argumentem były duże koszty utrzymania PID w Wałbrzychu, w budynku stanowiącym własność Gminy Wałbrzych i znajdującym się jedynie w użytkowaniu Policji, wymagającym prac remontowych.

(dowód: akta kontroli, str. 156-158)

Przeciwnie likwidacji PID Legnicy były również jednostki samorządu terytorialnego. W sprawie tej Prezydent Legnicy oraz samorządowcy z okolicznych gmin napisali w 2012 r. list do Ministra Spraw Wewnętrznych i Komendanta Głównego Policji⁵², podnosząc, że likwidacja PID w Legnicy zagraża obniżeniem poziomu bezpieczeństwa zarówno w Legnicy, jak i w innych miastach oraz gminach regionu, które z tej placówki korzystały. W tej samej sprawie w 2013 r. interweniował w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych Poseł na Sejm RP Robert Kropiwnicki⁵³.

(dowód: akta kontroli, str. 649)

Dla każdego z obiektów PID, KWP we Wrocławiu wypełniła obowiązek przeprowadzenia kontroli, wynikający z art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy *Prawo budowlane*⁵⁴. Kontrole roczne i pięcioletnie przeprowadzone były w terminach i zakresie ustalonym tą ustawą. Dla wszystkich obiektów policyjnych izb dziecka prowadzone były książki obiektu budowlanego. Uwagi i zalecenia zawarte w *Protokołach* z przeglądów dotyczyły zagadnień związanych z bieżącą eksploatacją obiektów.

(dowód: akta kontroli, str. 361-367, 368-377, 505-514)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁵¹ Działając z upoważnienia Komendanta Wojewódzkiego.

⁵² Portal internetowy Nasze Miasto. Legnica – 28 listopada 2012 r.

⁵³ Portal internetowy Nasze Miasto. Legnica – 16 lipca 2013 r.

⁵⁴ Dz. U. z 2016 r., poz. 290.

W ocenie NIK ograniczenie nadzoru i kontroli policyjnych izb dziecka, tylko do analiz ich funkcjonowania w okresach objętych zmianami strukturalno-organizacyjnymi (co prawda częstymi i rzetelnymi), nie pozwala uznać, że nadzór nad funkcjonowaniem policyjnych izb dziecka był całościowy. Szczególnie istotny jest brak kompleksowej kontroli, w tym obejmującej analizę kosztów funkcjonowania PID. Nie mniej jednak fakt ten nie miał istotnego wpływu na realizację zadań przypisanych PID, w tym przestrzeganie praw nieletnich umieszczonych w takich placówkach.

IV. Wnioski

Wnioski
pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 *ustawy z dnia 24 grudnia 1984 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*⁵⁵ (dalej: „ustawa o NIK”), wnosi o:

1. Zapewnienie potwierdzania przez nieletnich, przyjmowanych do PID we Wrocławiu, faktu zapoznania się z ich prawami i obowiązkami, poprzez złożenie podpisu na karcie zapoznania się z prawami i obowiązkami nieletnich, zgodnie z § 1 pkt 2 regulaminu pobytu w izbie, stanowiącego załącznik nr 12 do *rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r.*
2. Dokumentowanie przekazywania nieletnich z PID we Wrocławiu na podstawie nakazu przekazania, bądź upoważnienia do przekazania nieletniego, tj. w sposób wynikający z § 19 pkt 3 i § 20 *zarządzenia nr 134 Komendanta Głównego Policji.*
3. Dostosowanie instalacji alarmowej PID we Wrocławiu do wymogów § 37 *rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r.* w zakresie odbierania jej sygnalizacji bezpośrednio przez najbliższą jednostkę Policji oraz zainstalowania przycisków alarmowych w pokoju kierownika Izby, świetlicy, jadalni, pokojach sanitarnych, miejscu do rekreacji na świeżym powietrzu, magazynie do przechowywania rzeczy przekazanych do depozytu oraz bielizny pościelowej.
4. Objęcie wszystkich funkcjonariuszy, pełniących służbę w PID we Wrocławiu, obowiązkiem doskonalenia zawodowego w zakresie metod i form pełnienia służby w policyjnej izbie dziecka, co najmniej raz w roku, zgodnie z § 3 *zarządzenia nr 134 Komendanta Głównego Policji.*

⁵⁵ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 *ustawy o NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 *ustawy o NIK* proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, dnia 29 kwietnia 2016 r.

Kontroler
Lech J. Kowalczyk
Doradca ekonomiczny

.....
Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
Dyrektor

DYREKTOR
Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
we Wrocławiu
z up.
Radosław Kujański
Wicedyrektor

.....
Podpis